

# PROGRAM FOR PARALLELLOPPDRAG

NYTT REGJERINGSKVARTAL

09.12.2014





# INNHold

<b>1. Innledning</b>	<b>4</b>
1.1. Bakgrunn for parallelloppdrag	4
1.2. Ansvarlig for gjennomføringen	5
1.3. Hensikt med parallelloppdraget	5
<b>2. Mål og føringer</b>	<b>7</b>
2.1. Overordnede mål og regjeringens beslutning	7
2.2. Arbeid med rom- og funksjonsprogram	8
2.3. Nasjonalt minnested etter 22. juli 2011	9
<b>3. Oppgavebeskrivelse</b>	<b>10</b>
3.1. Oppgave	10
3.2. Delt oppgaveformulering	10
Gruppe A: <b>RKV 2024-2064 KOMPAKT</b>	10
Gruppe B: <b>RKV 2024-2064 KONSENTRERT</b>	12
Felles oppgave gruppe A og B: <b>RKV 2024-2064 VISJON</b>	13
3.3. Arealdefinisjoner	14
3.4. Sentrale evalueringstemaer	16
3.5. Krav til innlevert materiale	17
<b>4. Beskrivelse av studieområdet og føringer for oppdraget</b>	<b>19</b>
4.1. Beskrivelse av dagens situasjon	19
4.2. Departementer og funksjoner	28
4.3. Føringer og temaområder	28
4.4. Fagnotater	33
4.5. Grunnlagsdokumenter	34
<b>5. Prosessen videre</b>	<b>35</b>
5.1. Tidsplan	35
5.2. Arbeidsprogram	35
5.3. Evalueringskomité	36
5.4. Faggrupper	36

# 1. INNLEDNING

## 1.1. BAKGRUNN FOR PARALLELLOPPDRAG

Høsten 2013 ble det utført en konseptvalgutredning for fremtidig regjeringskvartal (KVU), hvor ulike muligheter for løsninger er vurdert ut fra departementenes behov, bymessige behov og krav til miljø og sikkerhet. Regjeringen har, basert på bl.a. konseptvalgutredningen og kvalitets-sikringsrapporten av denne (KS1), besluttet hvilke føringer som skal legges til grunn for løsningen. Det er besluttet at det fremtidige regjeringskvartalet skal gjenoppbygges mellom Akersgata og Møllergata og nordøst mot Hammersborg, det såkalte «Konsept øst» fra konseptvalgutredningen.

Som grunnlag for arbeidet med et nytt regjeringskvartal skal det utarbeides en statlig reguleringsplan som skal konkretisere og fastsette de byplanmessige rammene for den videre utviklingen av regjeringskvartalet. Regjeringen har også besluttet at det skal gjennomføres en idéfase som grunnlag for å utarbeide reguleringsplanen. Idéfasen skal gjennomføres ved parallelloppdrag for å sikre godt tilfang av ideer samt offentlig meningsytring. De innkomne forslagene vil bli gjort tilgjengelige på en åpen utstilling våren 2015.

Planarbeidet er delt i følgende faser, hvor dette parallelloppdraget inngår i fase 2:

### **1. Fase 1: Utarbeiding av planprogram**

Planprogrammet skal redegjøre for formålet med planarbeidet, aktuelle byplangrep/muligheter og problemstillinger og hvilke temaer som bør konsekvensutredes i forbindelse med reguleringsplanen.

### **2. Fase 2: Parallelloppdrag (idéfase)**

Denne fasen skal gi idéer for byformingsgrep og innspill til utarbeidelse av reguleringsplanen.

### **3. Fase 3: Valg av byplanprinsipp for området**

Rammene for et nytt regjeringskvartal skal fastsettes blant annet på bakgrunn av innspillene i idéfasen.

### **4. Fase 4: Utarbeiding av reguleringsplan med konsekvensutredning (KU).**

## 1.2. ANSVARLIG FOR GJENNOMFØRINGEN

Statsbygg har, på oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, ansvaret for gjennomføringen av parallell-opppdrag. Statsbygg får bistand fra konsulentgruppen Team Nordic: Nordic Office of Architecture, Multiconsult og Civitas. Forsvarsbygg/Nasjonalt kompetansesenter for sikring av bygg bistår med den sikkerhetsfaglige rådgivningen.

## 1.3. HENSIKT MED PARALLELLOPPDRAGET

**Parallelloppdraget gjennomføres som del av planarbeidet, for å få frem forslag til byplanprinsipp og løsninger som kan bearbeides og videreføres i reguleringsplanen.**

Hensikten med å gjennomføre idéfasen i form av parallell oppdrag, er å sikre godt tilfang og et stort spekter av ideer og løsningsmuligheter for det nye regjeringskvartalet, samt å bidra til å sikre tilstrekkelig forankring og åpenhet i planprosessen.

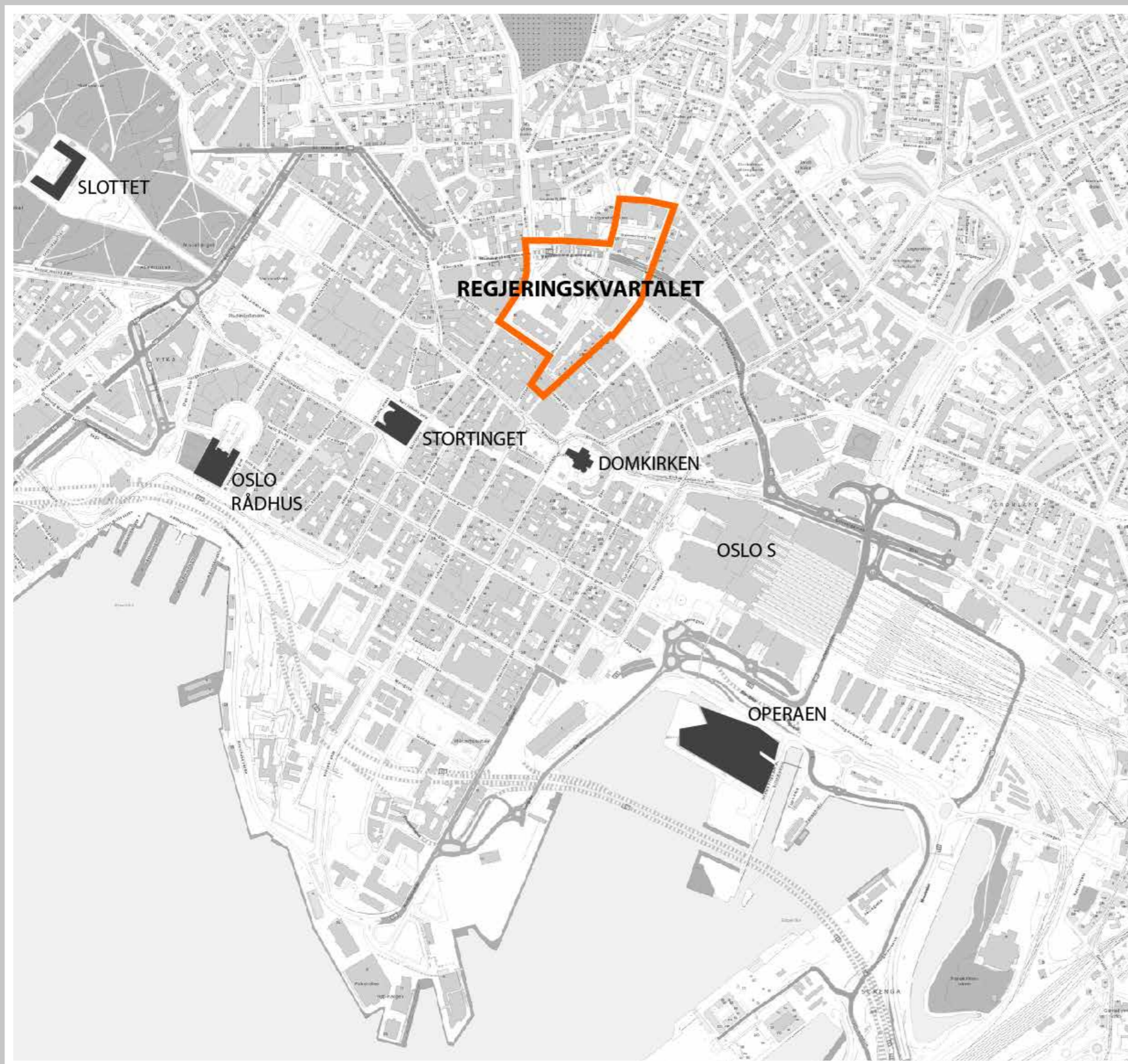
Det er ikke en konkurranse, men en åpen, honorert idé-utviklingsprosess med 6 utvalgte team. Det skal ikke kåres noen vinner etter avsluttet prosess, og det vil ikke tildeles kontrakt etter avslutning av oppdragene.

Statsbygg vil ha bruksretten til alt materiale og alle idéer som fremkommer gjennom parallelloppdraget i sitt videre arbeid med å utarbeide en statlig reguleringsplan for regjeringskvartalet, herunder rett til å endre og tilpasse materialet og idéene. Deltakerne kan ikke publisere materiale uten samtykke fra Statsbygg.

Den etterfølgende reguleringsplanen skal være så detaljert at neste steg i prosessen er prosjektering og byggesøknad. Det tas sikte på ferdig forprosjekt i 2019, og første innflytting planlegges 2023-25.

*«Historien skal forenes med fremtiden.  
Vi skal forandre, men vi skal også bevare.  
Det nye regjeringskvartalet skal bli moderne, åpne for  
levende og trygge byrom og skape gode arbeidsplasser,  
samtidig som det tar vare på vår historie».*

**Statsminister Erna Solberg,**  
*Sitat Regjeringen.no Pressemelding, 25.5.2014*



*Konsept øst (Illustrasjon fra  
Konseptvalgutredning for fremtidig  
regjeringskvartal)*

*Studieområdets  
beliggenhet i Oslo*

## 2. MÅL OG FØRINGER

### 2.1. OVERORDNEDE MÅL OG REGJERINGENS BESLUTNING.

En viktig overordnet beslutning er at det skal etableres ett samlet regjeringskvartal med statsministerens kontor og alle departementene, bortsett fra Forsvarsdepartementet, innenfor området som er beskrevet i Konsept øst. Basert på blant annet konseptvalgutredningen og kvalitetssikringen av denne, har regjeringen besluttet de overordnede rammebetingelser og målsetninger for nytt regjeringskvartal. Disse skal ligge til grunn for alt arbeidet med parallelloppdraget.

- Det fremtidige regjeringskvartalet skal gjenoppbygges mellom Akersgata og Møllergata og nordøst mot Hammersborg, dvs. Konsept øst.
- Det fremtidige regjeringskvartalet skal inkludere Statsministerens kontor, Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS) og alle departementene unntatt Forsvarsdepartementet.
- Regjeringen forutsetter en konsentrert utbygging for å få god arealutnytting i det eksisterende regjeringskvartalet.
- Det planlegges for 5 700 arbeidsplasser i gamle og nye bygg ved innflyttingen i 2023-2025.
- Høyblokka og den åpne plassen mot Akersgata skal bevares. Det tas sikte på å bevare den integrerte kunsten i Høyblokka. Det åpnes for tilbygg/utvidelser av Høyblokka og høyere bygg bak Høyblokka.
- Y-blokka, S-blokka og R4 rives. De to store integrerte kunstverkene i Y-blokka tas vare på, og videre bruk avklares senere.
- Sikkerhet er grunnleggende for det fremtidige regjeringskvartalet. Sikkerhetstiltakene skal integreres i planleggingen. Det skal planlegges med et generelt grunnsikkerhetsnivå for alle departementene. Særskilte funksjoner og funksjoner med høyere posisjonsrisiko sikres spesielt, og det etableres beredskap for å kunne heve sikkerheten ytterligere i særskilte situasjoner.
- Bygninger og anlegg skal utformes slik at utforming fremstår som åpent og inviterende for publikum og besøkende.
- Utbyggingen skal ikke gi endrede krav til Ring 1.
- Regjeringskvartalet skal planlegges med ambisiøse miljømål og høy grad av energieffektivitet slik at det ved planleggingen er på høyde med beste praksis for miljøvennlige bygg og uteområder i et livsløpsperspektiv, og som gir en samfunnsøkonomisk lønnsom og kostnads-effektiv ressursbruk.
- Regjeringskvartalet skal ha en representativ arkitektonisk kvalitet som speiler dets symbolfunksjon og norske verdier. Regjeringskvartalet skal være tuftet på kvalitet, varighet og nøkternhet.
- Det skal vurderes om regjeringskvartalet kan bygges ut i etapper med gradvis innflytting.

## 2.2. ARBEID MED ROM- OG FUNKSJONSPROGRAM

Samtidig med parallelloppdraget pågår et arbeid med å lage et konkret rom- og funksjonsprogram for nytt regjeringskvartal. Arbeidet med dette er starten på selve byggeprosjektet og skal være gjennomført innen utgangen av 2016. Det foreligger noen overordnede føringer fra regjeringens beslutning, som skal konkretiseres i rom- og funksjonsprogrammet. Noen av disse er:

- **Arealnormene for nybygg i regjeringskvartalet settes foreløpig til 23-25 m<sup>2</sup> BTA pr. ansatt hvorav 15 m<sup>2</sup> pr ansatt er arbeidsplassrelatert areal.**

Kommunal- og moderniseringsministeren kommer tilbake til regjeringen med en vurdering av om arealnormene har vist seg hensiktsmessige i forbindelse med arbeidet med rom- og funksjonsprogram. Det forventes at beslutning om endelig arealnorm kommer etter at parallell oppdragene har startet. Det vil bli gitt løpende informasjon om dette, men forslagene må være fleksible nok til å kunne ta opp endringer i arealnormen. Det er ikke avklart hvilke funksjoner som skal inn i eksisterende bygninger som bevarer. Dette vil påvirke behovet for nybygg.

- **Aktivitetsbasert arbeidsplassutforming legges til grunn for kontorløsningene.**

Det tas ikke stilling til andelen cellekontorer og andelen åpne landskap nå. Arbeidsplassene utformes med mulighet for ulike arbeidsformer som konsentrasjonsarbeid, små møter, prosjektarbeid etc. Det legges ikke opp til underdekning. Det legges opp til at alle har fast plass.

- **Fellesfunksjoner dubleres kun der det er dokumentert særskilt behov** (kantine, resepsjon, møteromsenter, presserom etc.).

- **Rom- og funksjonsprogrammet skal komme med forslag til hvordan nytt regjeringskvartal kan fremstå som åpent og levende for innbyggere og næringsdrivende.**

Alle tall og beskrivelser som er hentet fra arbeidet med rom- og funksjonsprogrammet er foreløpige. I denne fasen skal de kun brukes som grunnlag i de parallelle oppdragene. Det kan i senere faser bli justeringer i arealnormen, og det er derfor viktig at idéløsningene som nå skal illustreres er fleksible og kan justeres når byformgrep og utnyttelsesgrad skal konkluderes i reguleringsplanen.



### 2.3. NASJONALT MINNESTED ETTER 22. JULI 2011.

Regjeringen har også besluttet at det skal etableres et minneste-  
sted etter 22. juli 2011 i regjeringskvartalet og på landsiden  
mot Utøya. Regjeringen har gitt KORO (Kunst i offentlig rom)  
det kunstfaglige og operative ansvaret med å etablere minne-  
stedene. I oppdragsbrevet til KORO heter det bla.:

*«Minnestedet i Oslo skal være hovedmonu-  
ment og lokaliseres i regjeringskvartalet.  
Minnestedet skal sees i sammenheng med  
ombyggingsplanene for kvartalet og være  
tilgjengelig for alle.»*

Det er videre lagt føringer om at det skal være en sammen-  
heng mellom minneste-  
stedet ved Utøya og det som skal være  
i Oslo, og at det skal utarbeides av samme kunstner.

KORO har oppnevnt et kunstutvalg og gjennomført en inter-  
nasjonal konkurranse om utformingen. Dette er gjennomført  
og den svenske kunstneren Jonas Dahlberg vant i februar  
2014 oppdraget.

Minnestedet ved Utøya, på Sørbråten i Hole kommune,  
skal stå ferdig 22. juli 2016.

I konkurranseforslaget ble det også skissert et forslag til  
utforming av minneste-  
stedet i regjeringskvartalet, men det har  
hele tiden vært en forutsetning at dette skal sees i sammen-  
heng med kommende utformingen av nytt regjeringskvartal.  
Forslaget til Jonas Dahlberg er dermed ikke noen premiss  
i parallell oppdragene, men det skal settes av et areal til  
minneste-  
sted, og det skal utformes av kunstneren og ha en  
konseptuell sammenheng med minneste-  
stedet ved Utøya.

Mer informasjon om de nasjonale minneste-  
stedene kan sees  
på [www.minnested.no](http://www.minnested.no)

Her ligger også konkurranseforslaget til Jonas Dahlberg.

## 3. OPPGAVEBESKRIVELSE

### 3.1. OPPGAVE

Parallelloppdraget innebærer å utarbeide byplangrep og løsningsforslag for utformingen av det nye regjeringskvartalet, og å utforske områdets utnyttelsespotensial. Forslagene skal baseres på regjeringens mål og føringer fra beslutningen om konseptvalg. Forslagene skal vise;

- Overordnede gate- og byromsstrukturer og byplangrep for området.
- Viktige sammenhenger med byveven omkring.
- Ett samlet regjeringskvartal med gode kontorarealer som gir mulighet for fleksibilitet og intern samhandling mellom departementene.
- Bebyggelsens plassering, utstrekning og hovedvolumer.
- Plassering av minnested for 22. juli.

### 3.2 DELT OPPGAVEFORMULERING

Teamene vil bli delt inn i to grupper, gruppe A og B, som får tildelt samme oppgaveformuleringer, men med noe ulike premisser. Hvert team i begge grupper skal vise en etappevis utbygging av regjeringskvartalet, og skal illustrere to komplette stadier i utviklingen. Disse skal baseres på følgende overskrifter: **RKV 2024 – 2034 og RKV 2064**. I tillegg skal teamene levere et i større grad egendefinert alternativ **RKV**.

Statsbygg vil diskutere fordeling av de 2 gruppene med deltakerne ved kontraktsinngåelsen.

#### **GRUPPE A: RKV 2024-2064 KOMPAKT**

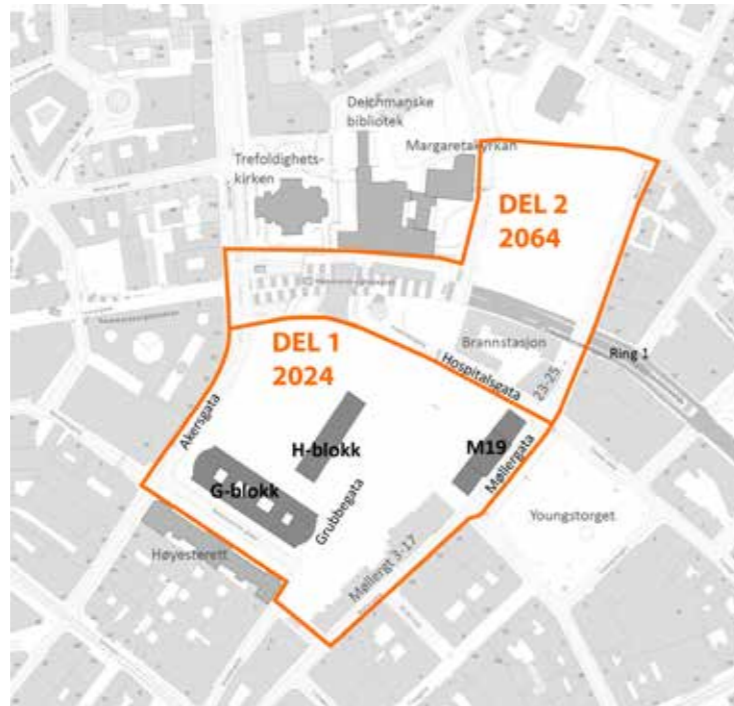
##### **2024**

I første del av oppgaven skal det, medregnet eksisterende bygningsmasse, vises en utbygging for 5 700 ansatte basert på 25 m<sup>2</sup> BTA pr ansatt innenfor studieområdet **syd for Ring 1 og Hospitalsgata** i 2024.

Nybygg skal dimensjoneres for 4 600 arbeidsplasser, som gir et utbyggingsbehov på 115 000 m<sup>2</sup> BTA. I denne fasen forutsettes at eksisterende bebyggelse, G-blokk, H-blokk og Møllergata 19, vil inneholde 1 100 arbeidsplasser. (Det er ikke foretatt endelig fordeling, se pkt.2.2.)

- 69 000 m<sup>2</sup> av arealene skal være arbeidsplassrelatert areal, dvs. arbeidsplasser, nærstøtteareal og interne trafikksoner. Av dette bør minst 55 000 m<sup>2</sup> oppfylle gjeldende krav til dagslys.
- 46 000 m<sup>2</sup> av arealene er fellesfunksjoner som kantine, møterom, IKT/media, resepsjon osv. – men også tekniske rom, konstruksjonsareal og vertikal kommunikasjon m.m. Vi antar at ca. 16 000 m<sup>2</sup> av dette bør ha dagslys-tilgang.
- I tillegg skal det legges inn 15 000 m<sup>2</sup> arealer til parkering m.m. for biler og sykler (samlet ca. 7 000 m<sup>2</sup>), kulverter, etc., Idrettsarealer inngår i dette arealet med 1 500-2 000 m<sup>2</sup>.

Illustrasjonen viser områdene for gruppe A RKV 2024 – 2064 KOMPAKT.



#### 2064

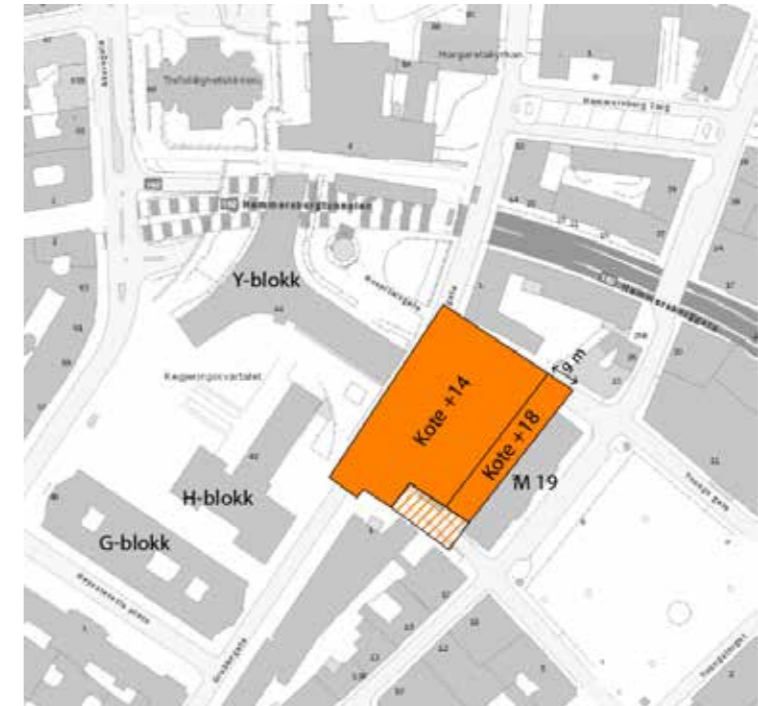
I andre del skal det vises løsningsforslag for et fullt utbygget planområde inkludert tomten for hovedbrannstasjonen og området nord for Ring 1 i 2064.

Forslaget skal legge løsningen i første del til grunn. I tillegg kommer følgende forutsetninger:

Nybygg skal dimensjoneres for ytterligere 2 500 arbeidsplasser, som tilsvarer et utbyggingsareal på 62 500 m<sup>2</sup> BTA.

- 37 500 m<sup>2</sup> av arealene skal være arbeidsplassrelatert areal hvorav minst 30 000 m<sup>2</sup> må tilfredsstille gjeldende krav til dagslys.
- 25 000 m<sup>2</sup> av arealene er fellesfunksjoner som beskrevet i første del, og hvor nærmere 10 000 m<sup>2</sup> bør ha tilgang på dagslys.
- I tillegg skal det legges inn 7 500 m<sup>2</sup> arealer til parkering, kulverter, etc.

Illustrasjonen viser område under prosjektering, hvor det kan bygges maksimalt 25 etasjer over anvist kotehøyde.

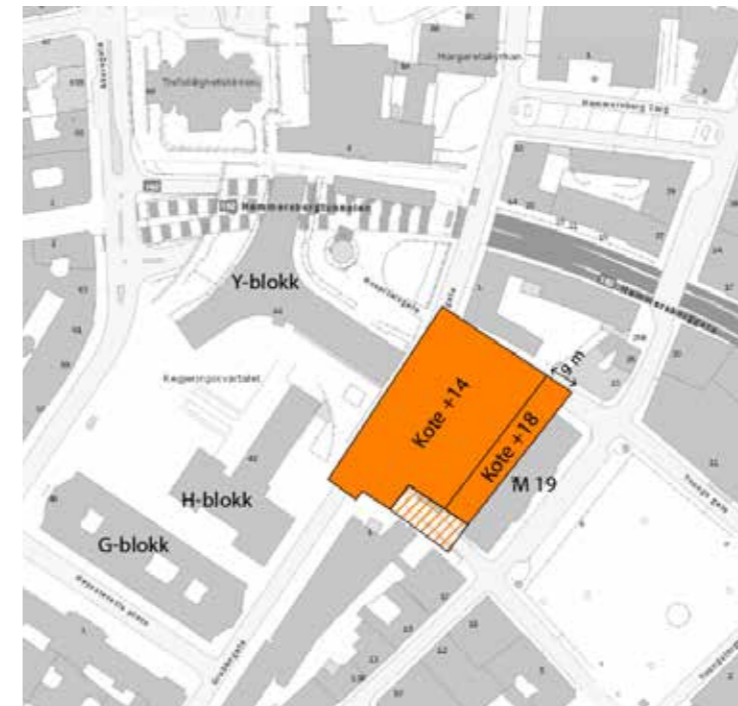


#### Premisser gruppe A

Det skal benyttes en brutto etasjehøyde på 4 meter. For området vist på kartutsnittet settes maksimum byggehøyde til 25 etasjer over bakken samt en etasje under bakken, pga. konstruksjonen som nå er under etablering. For det øvrige området legges ingen føringer for byggehøyden, men det forutsettes en variasjon i høyder som gir gode overganger til omgivelsene.

- Ring 1 forblir uforandret i sin helhet, med Hospitalgata, eksisterende ramper og avkjøringer.
- Bebyggelsen langs Møllergata fra nr 3 til og med nr 23-25 forutsettes bevart.
- Hovedbrannstasjonens funksjon må opprettholdes frem til 2024. Tomten for hovedbrannstasjonen skal derfor ikke bebygges før etter 2024.

Illustrasjonen viser områdene for gruppe B RKV 2024-2064 KONSENTRERT.



Illustrasjonen viser område under prosjektering, hvor det kan bygges maksimalt 25 etasjer over anvist kotehøyde.

## GRUPPE B: RKV 2024-2064 KONSENTRERT

### 2024-2034

I første del, frem til 2034 skal det, medregnet eksisterende bygningsmasse, vises en utbygging for 5 700 ansatte basert på 25 m<sup>2</sup> BTA pr ansatt innenfor studieområdet avgrenset av Ring 1 i nord (se kartskisse).

Nybygg skal dimensjoneres for 4 600 arbeidsplasser, som gir et utbyggingsbehov på 115 000 m<sup>2</sup> BTA. I denne fasen forutsettes at eksisterende bebyggelse, G-blokk, H-blokk og Møllergata 19, vil inneholde 1 100 arbeidsplasser. (Det er ikke foretatt endelig fordeling, se pkt.2.2.)

- 69 000 m<sup>2</sup> av arealene skal være arbeidsplassrelatert areal, dvs. arbeidsplasser, nærstøtteareal og interne trafikksoner. Av dette bør minst 55 000 m<sup>2</sup> oppfylle gjeldende krav til dagslys.
- 46 000 m<sup>2</sup> av arealene er fellesfunksjoner som kantine, møterom, IKT/media, resepsjon osv. – men også tekniske rom, konstruksjonsareal og vertikal kommunikasjon m.m. Vi antar at ca. 16 000 m<sup>2</sup> av dette bør ha dagslys-tilgang.
- I tillegg skal det legges inn 15 000 m<sup>2</sup> arealer til parkering m.m. for biler og sykler (samlet ca. 7 000 m<sup>2</sup>), kulverter, etc., Idrettsarealer inngår i dette arealet med 1 500-2 000 m<sup>2</sup>.

### 2064

I del 2 skal det vises løsningsforslag for et fullt utbygget studieområde. Forslaget skal legge løsningen for første del til grunn. I tillegg kommer følgende forutsetninger:

Nybygg skal dimensjoneres for ytterligere 2 500 arbeidsplasser, som tilsvarer et utbyggingsareal på 62 500 m<sup>2</sup> BTA.

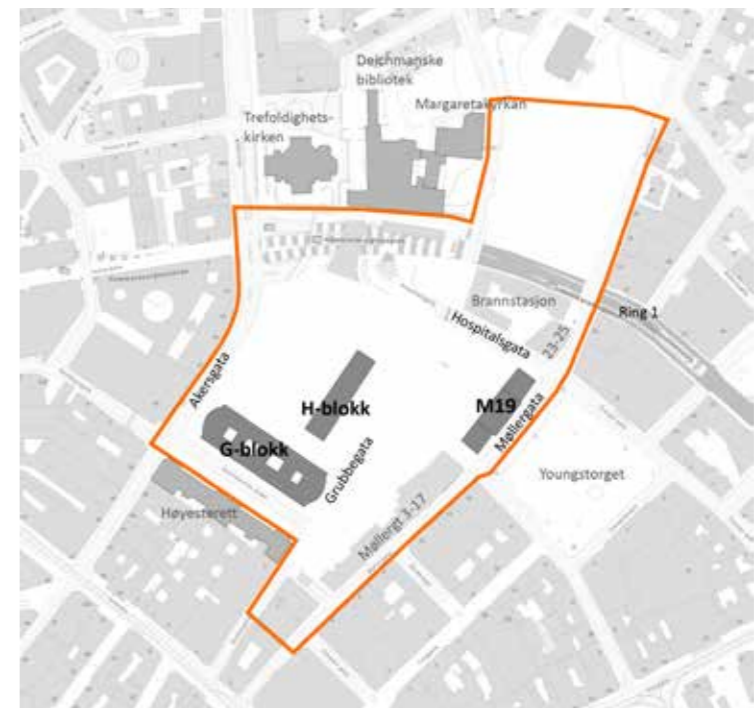
- 37 500 m<sup>2</sup> av arealene skal være arbeidsplassrelatert areal hvorav minst 30 000 m<sup>2</sup> må tilfredsstille gjeldende krav til dagslys.
- 25 000 m<sup>2</sup> av arealene er fellesfunksjoner som beskrevet i første del, og hvor nærmere.
- I tillegg skal det legges inn 7 500 m<sup>2</sup> arealer til parkering, kulverter, etc.

### Premisser Gruppe B

Det skal benyttes en brutto etasjehøyde på 4 meter.

For området vist på kartutsnittet ovenfor settes maksimum byggehøyde til 25 etasjer over bakken samt en etasje under bakken, pga. konstruksjonen som nå er under etablering. For det øvrige området legges ingen føringer for byggehøyden, men det forutsettes en variasjon i høyder som gir gode overganger til omgivelsene.

- Ring 1 legges under lokk.
- Den verneverdige Bebyggelsen langs Møllergata 3 til og med nr 17 med unntak av nr 15, kan rives.
- Hovedbrannstasjonens funksjon må opprettholdes frem til 2024. Tomtene for hovedbrannstasjonen og Møllergata 23 og 25, arealet under Hospitalgata og ramper til Ring 1 kan derfor bebygges etter 2024. Det må derfor i denne del av oppgaven vises en trinnvis utvikling frem til 2034.



### FELLES OPPGAVE GRUPPE A OG B: RKV 2024-2064 VISJON

I tillegg til å utvikle byplangrep for programmet i henhold til beskrivelsen for **KOMPAKT OG KONSENTRERT** skal teamene utarbeide et løsningsforslag for hele studieområdet som baserer seg på hvordan teamene selv tolker regjeringens beslutning. Det er her følgelig anledning til å avvike fra de gitte premissene for hhv gruppe A og gruppe B. Overordnede mål og føringer i regjeringens beslutning skal opprettholdes, og forslagene vil bli evaluert etter samme kriterier som i oppgave Kompakt og Konsentrert.

Det må tydelig fremgå på hvilke områder dette alternativet arealmessig avviker fra premissene for **kompakt og konsentrert**, hvilke premisser som legges til grunn, og hvordan en etappevis utbygging/innflytting fra syd til nord i området tenkes løst.

#### Premisser for oppgave RKV VISJON:

- Ring 1 skal bestå, men teamene kan foreslå hvilke ramper som eventuelt bevares eller avvikles.
- Teamene skal vurdere ulike grader av rivning, bevaring og transformasjon av den verneverdige bebyggelsen langs Møllergata.
- Det skal totalt innpasses minimum 5 700 arbeidsplasser i nye og eksisterende bygninger basert på 25 m<sup>2</sup> pr plass, innenfor hele studieområdet.
- Det skal benyttes en brutto etasjehøyde på 4 meter.
- For området vist på kartutsnittet for oppgave **kompakt og konsentrert**, settes maksimum byggehøyde til 25 etasjer over bakken samt en etasje under bakken, pga. konstruksjonen som nå er under etablering. For det øvrige området legges ingen føringer for byggehøyden, men det forutsettes en variasjon i høyder som gir gode overganger til omgivelsene.

### 3.3 AREALDEFINISJONER

#### AREALFORDELING

Følgende legges til grunn som arealnorm for nybygg til de parallelle oppdragene. Se ellers pkt. 2.2 for pågående arbeid med rom- og funksjonsprogrammet.

#### **Bruttoareal (BTA): 115 000 m<sup>2</sup> nybygg**

Bruttoarealet omfatter i prinsippet alle funksjoner, inkl. yttervegger og tekniske rom, – men uten treningsfasiliteter, og uten parkering i kjeller, kjørearealer / bilrelaterte arealer og tilsvarende.

#### **Arbeidsplassrelatert areal: 15 m<sup>2</sup> pr ansatt**

Dette omfatter hovedsakelig selve arbeidsplassene og inkluderer også nærstøtteareal som printer, kopi, stillerom/ multirom, små møterom, toaletter, minikjøkken, små uformelle møteplasser og internt trafikkareal mellom disse funksjonene mm. Av de 15 m<sup>2</sup> antar vi at nærmere 12 m<sup>2</sup> pr arbeidsplass bør være areal med tilhørende krav til dagslys. Dette arealet inngår som del av bruttoarealet (BTA) som beskrevet ovenfor.

#### **Øvrig areal innenfor bruttoarealet: 10 m<sup>2</sup> pr. ansatt**

Dette omfatter fellesfunksjoner som kantine, møterom, IKT/media, resepsjon osv., men også tekniske rom, konstruksjonsareal og vertikal kommunikasjon m.m. Vi antar at ca. 3-4 m<sup>2</sup> av dette bør ha dagslys-tilgang.

#### **Annet: 15 000 m<sup>2</sup>**

Arealer som ikke dekkes av BTA. Dette er som primært parkering og andre bilrelaterte arealer, kulverter, post og varemottak, avfallshåndtering og treningsfasiliteter som kan legges under bakkenivå. Kjørearealer og parkering kan av sikkerhetshensyn imidlertid ikke legges under bygninger. Det skal for alle arealer regnes en brutto etasjehøyde på 4 m.

#### AREALFORDELING SIKKERHET: AVSTANDSSONER FRA OFFENTLIG TILGJENGELIG KJØREVEI

For alle løsningsalternativer skal det redegjøres for hvilken arealfordeling løsningsforslaget gir med utgangspunkt i avstandssoner fra kjøregate.

- Det skal redegjøres for antall m<sup>2</sup> som ligger innenfor en avstand på henholdsvis 10 m, 20 m, 30 m, 40 m fra kjøregate.
- Det skal redegjøres for antall m<sup>2</sup> som ligger utenfor alle nevnte avstandssoner, og som forutsettes programmert med funksjoner uten spesifiserte avstandskrav.

Illustrasjonen viser arealberegning innenfor avstandssoner på hhv 0 m, 10 m, 20 m, 30 m og 40 m dersom Hospitalsgata og ramper til Ring 1 forblir uforandret.



Illustrasjonen viser arealberegning innenfor avstandssoner på hhv 0 m, 10 m, 20 m, 30 m og 40 m dersom Hospitalsgata og ramper til Ring 1 avvikles.



### 3.4. SENTRALE EVALUERINGSTEMAER

#### 1. BYPLANGREP OG ARKITEKTUR

- Regjeringskvartalet som et levende byområde med høy kvalitet på offentlig rom.
- Regjeringskvartalet som en del av en nasjonal identitet og representativitet.
- Bevegelses- og siktakser, integrering og tilpassing til eksisterende byev.
- Fjernvirkning og tilpassing til omkringliggende by.
- Mulighet for gode kontorarealer og et arealeffektivt bygningsanlegg.
- Fleksibilitet og muligheter for intern samhandling mellom departementene.

#### 2. LANDSKAP OG BYROM:

- Byrom og grønnstruktur i tilknytning til omkringliggende gater, plasser og grøntområder.
- Bruk av bygnings- og landskapselementer til å skape estetiske og inkluderende sikkerhetsbarrierer.

#### 3. TRAFIKK OG LOGISTIKK:

- Gang- og sykkelinjer forbi, gjennom og i området.
- Tilkobling til omkringliggende gatenett og kollektivbetjening, biltilkomst og økonomifunksjoners tilgjengelighet.

#### 4. SIKKERHET:

- Sikringstiltak som også fremmer tilgjengelighet og åpenhet.
- Dokumenterbare avstandssoner fra offentlig tilgjengelig kjørbær vei til bygninger, organisering av bebyggelsesstruktur og plassering av post- og varemottak og sentrale resepsjoner.

#### 5. MILJØ:

- Energieffektive bygninger basert på materialer som medfører minst mulig miljøbelastning og som benytter fornybar energiforsyning og egenproduksjon.
- Lokalklimatisk komfort med sikker overvannshåndtering og blå og grønne kvaliteter.
- Klima- og miljøeffektive transportformer.

#### 6. KULTURMINNEVERN:

- Kulturminner innenfor studieområdet, i tilliggende områder og kulturmiljø på mer overordnet nivå inngår i grunnlaget for utvikling og valg av løsning.
- Kulturminnene må inngå i bymessig sammenheng som skaper forutsetninger for langsiktig bevaring og gode løsninger for både kulturminner og omgivelser.
- Bevaringsverdige bygningers bruks- og opplevelsesverdier og bidrag til gode byrom og identitet.

#### 7. GJENNOMFØRBARHET

- Mulighet for fornuftig etappevis utvikling innenfor et komplisert område med begrenset tilgjengelig areal.
- Forholder seg til en forsvarlig økonomisk ramme.



### 3.5. KRAV TIL INNLEVERT MATERIALE

#### PLANSJER

Hvert team skal levere totalt 8 stk. plansjer i stående A0-format, 4 plansjer for hver oppgave, med følgende innhold:

- Analyser og overordnede konseptskisser i valgfri målestokk.
- Oversiktsplan, 1:1000 med angivelse av hovedfunksjoner for departementsfellesskapet.
- Illustrasjon som viser bebyggelsesstruktur, 1:500.
- Illustrasjon som viser gater, torg/møteplasser, 1:500.

- Illustrasjon som viser prinsipper for grønstruktur, valgfri målestokk.
- Perspektiver fra forhåndsdefinerte standpunkter: Trefoldighetskirken, Hammersborg, Youngstorget, Grenden, Akersgata. Fjernvirkning: Ekeberg, St. Hanshaugen og Slottsbakken. (For nærmere beskrivelse av standpunkter med nøyaktig posisjon, se vedlegg).
- Evt. selvalgte perspektiver og illustrasjoner.
- Sol-/skyggediagram for 1. mai, kl. 9, 12, 15, og 18.
- I tillegg leveres en rapport/presentasjon i A3 format med alt materiale samlet, og hvor alle etterspurte forhold er redegjort for. Dette skal leveres i en papirutgave, samt i digital form.

#### FYSISK MODELL

Modell av studieområdet etter utsnitt som vist i digitalt underlag, i målestokk 1:500.

- Modellen skal produseres ved 3D-print, og leveres i hvitt med veier påmalt i lys grå.
- Det skal ikke benyttes transparent materiale til noen deler av modellen.
- Foruten bebyggelse skal modellen inneholde: gater, vegetasjon, synlige fysiske sikringstiltak.
- Modellen skal, som øvrig innlevert materiale først og fremst illustrere volumer og hovedgrep, og det er derfor ønskelig med en lav detaljeringsgrad på bygninger.

#### DIGITAL MODELL

3D-modell basert på digitalt grunnlag fra Statsbygg.

#### **TEKSTBESKRIVELSE**

- Kortfattet drøfting av sentrale problemstillinger, basert på nevnte evalueringstemaer.
  - Kort beskrivelse av byplangrepets muligheter.
  - Redegjørelse for valgt organisering og plassering av ulike funksjoner (overordnet).
  - Beregning av utnyttelse (BTA) for delområder og samlet.
  - Arealfordeling med utgangspunkt i avstandssoner fra kjørevei på hhv 0, 10, 20, 30 og 40 m. Alle arealer skal oppgis i vedlagt arealtabell.
- Høyder og volum for de foreslåtte enkeltvolumene og samlet.
  - Angi formfaktor for alle bygningsvolum som foreslås, dvs. forholdet mellom bygningens ytre overflate og volum.
  - Areal med solflater på bygninger, dvs. areal med tak og fasader som er egnet for energiproduksjon.
  - Beskrivelse av en etappevis utbygging.

# 4. BESKRIVELSE AV STUDIEOMRÅDET OG FØRINGER FOR OPPDRAGET

## 4.1. BESKRIVELSE AV DAGENS SITUASJON

Studieområdet ligger sentralt i Oslo, ca. 360 - 600 meter fra Stortinget og Karl Johans gate, og ca. 480 - 720 meter fra Oslo S. Området er avgrenset av Akersgata i vest, Høyesterettsplass i syd, Møllergata i øst og Kristparken/Fredensborgparken og Deichmanske bibliotek i nord.

Området ligger i sentrumsranden, med en variert sentrumsbebyggelse. Det er hovedvekt av kontorer, men området inneholder også ulike offentlige bygninger.

Studieområdet er på ca. 75 daa, med følgende arealfordeling:

- Bebygd areal utgjør 14 daa (YA) = 20 %
- Veiareal (inkludert overdekket) utgjør 19 daa = 27 %
- Ubebygget areal utgjør 37,5 daa = 53 %

Studieområdet er knyttet til sentrumsområdet gjennom gateløpene Akersgata, Grubbegata og Møllergata. Akersgata strekker seg gjennom sentrum helt frem til Akershus festning. Grubbegata og Møllergata munner ut i Grensen, nær byens sentrale fotgjengerstrøk.

Kjerneområdet skiller seg ut som et åpent område med frittliggende bygninger, mellom tette bykvartaler i øst og vest. Området fremstår som monumentalt utformet. Det er

begrenset byliv på gateplan, og området har ikke et program eller en funksjon som legger til rette for opphold på gater og plasser.

Akersgata er en sentral bygate og primær gangakse fra sentrum nord med flere forbindelser gjennom regjeringskvartalet mot øst.

Selv om området ligger inntil sentrumskjernen, har virksomhetene i området ikke vært rettet mot publikum. Unntaket er Deichmanske bibliotek, som imidlertid skal flytte til Bjørvika i 2018.

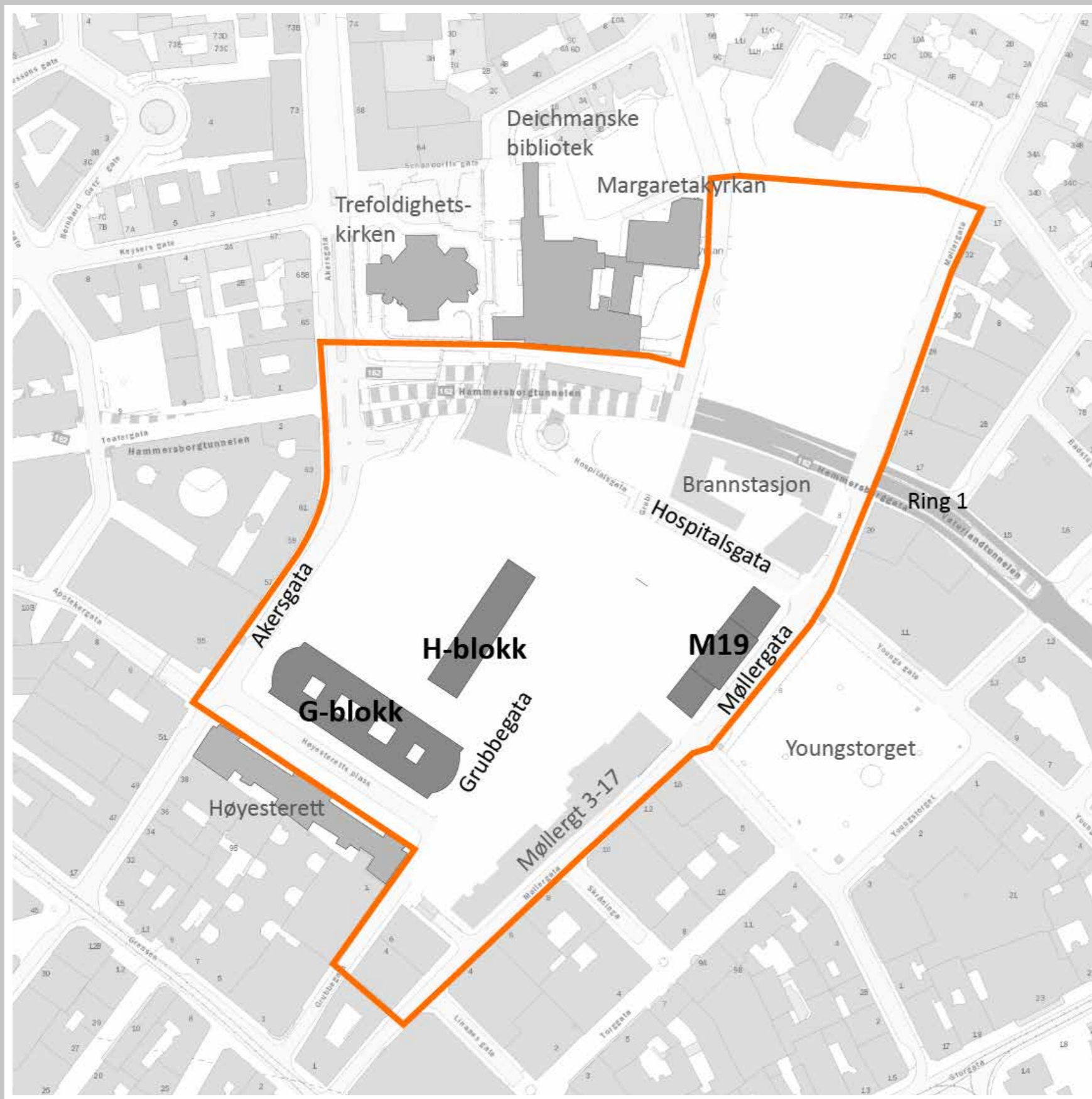
Området har i dag lite vegetasjon. En historisk lindeallé fra Empirekvartalets tid, strekker seg fra Akersgata mot hovedinngangen til Høyblokka. Alleén var med i Erling Viksjøs prosjekt for regjeringskvartalet. Kristparken/Fredensborgparken grenser inn mot studieområdet i nord.

Flere av bygningene i studieområdet har kulturhistorisk verdi. Ikke minst H-blokk, G-blokk og Møllergata 19. Møllergata 15 (Justisen) er fredet etter kulturminneloven. Møllergata 19 og Deichmanske bibliotek er regulert til bevaring etter plan- og bygningsloven.

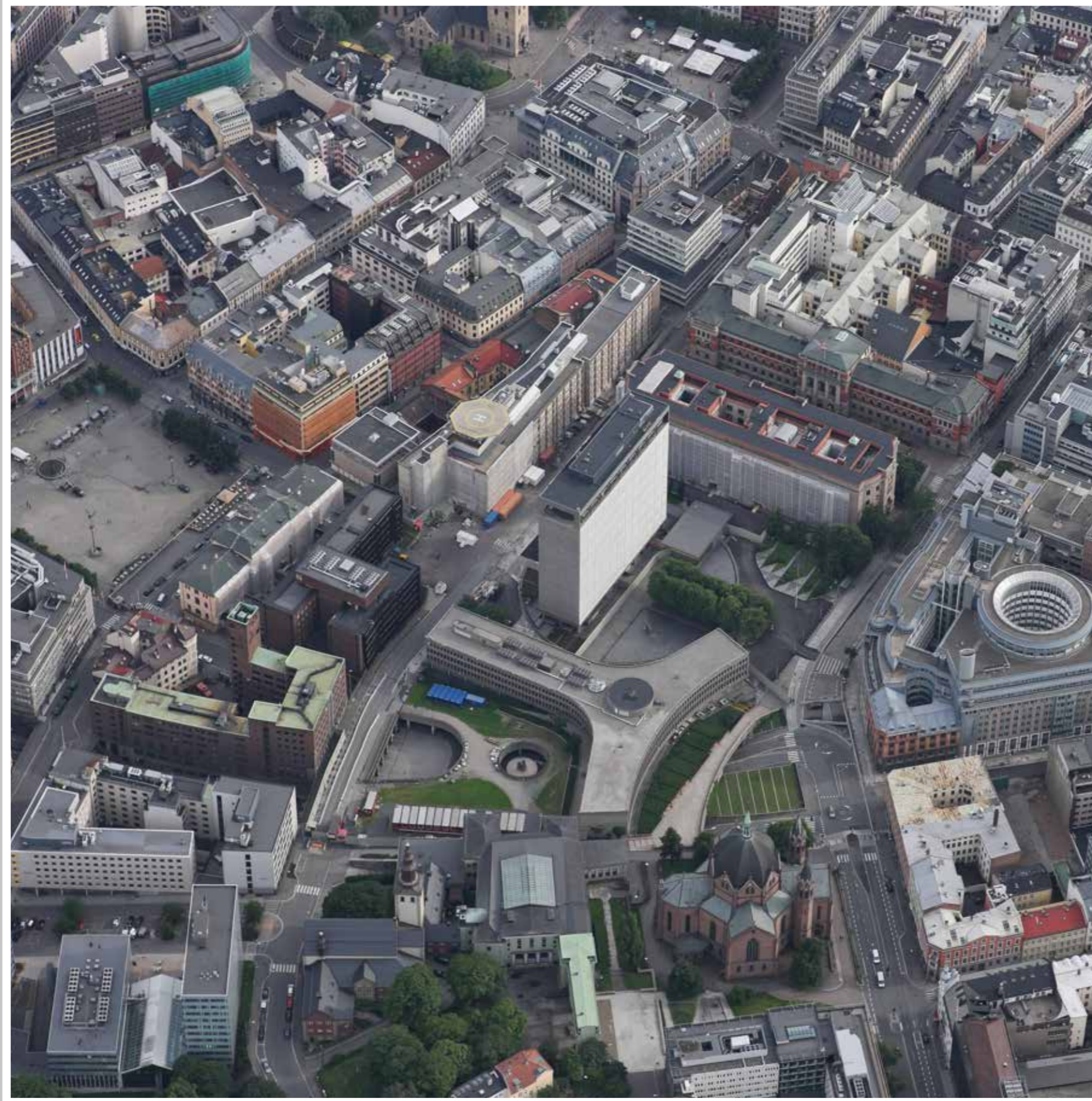
Brannstasjonen på Arne Garborgs plass, Margareta kyrkan samt deler av bebyggelsen langs Møllergata er vurdert bevaringsverdige og oppført på Byantikvarens «gule liste», men har ikke et juridisk vern pr i dag.

Ring 1 går gjennom området i nord, med to gjennomgående kjørefelt i hver retning. Under vestre del av studieområdet går veien i tunnel (Hammersborgtunnelen vest for Grubbegata), og i østre del føres den som åpen gate (mellom Grubbegata og Møllergata). Ring 1 har stor trafikk, med en gjennomsnittlig døgntrafikk (ÅDT) i Hammersborgtunnelen er på ca. 18 000.

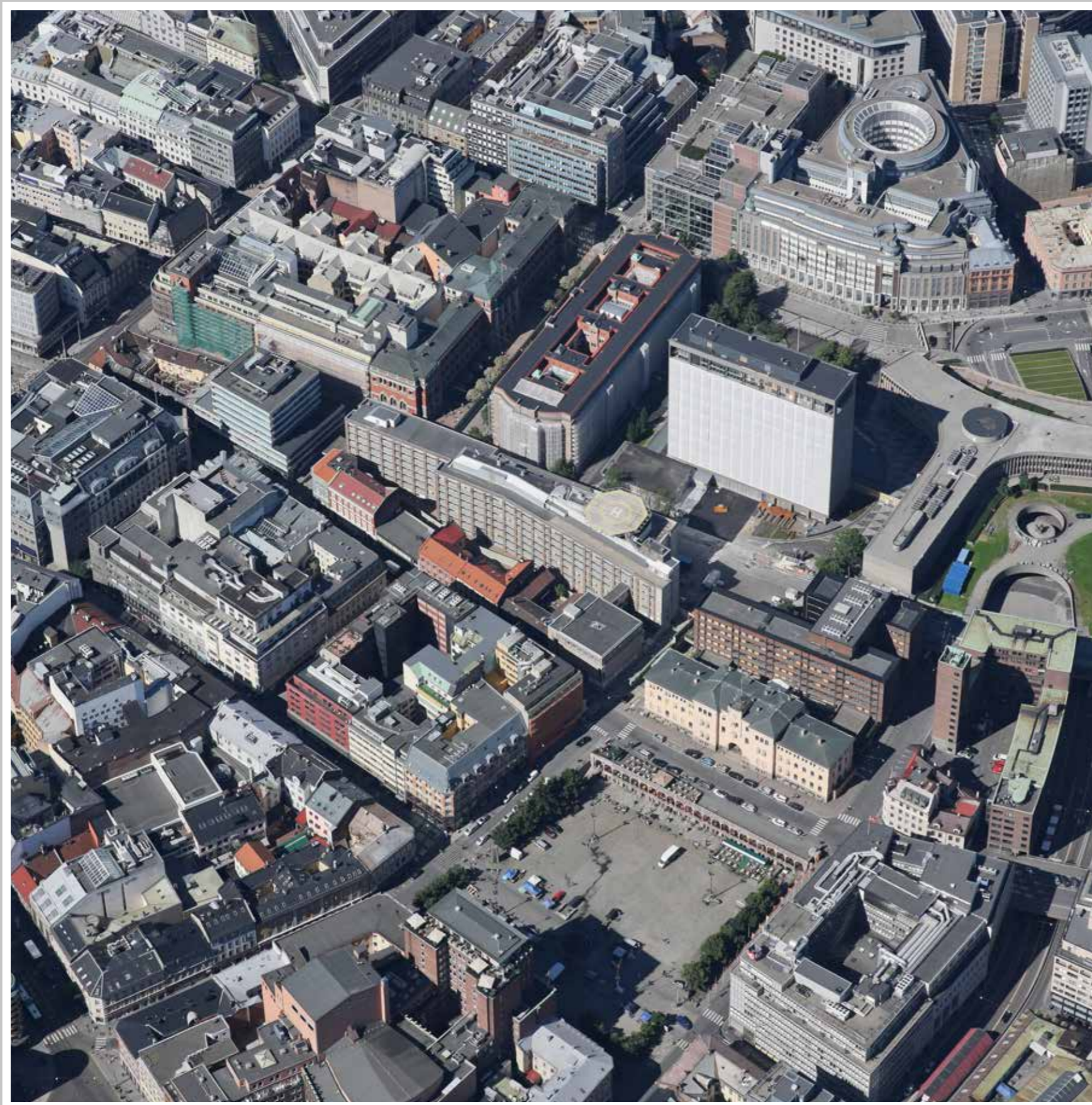
Studieområdet har god kollektivdekning, med gangavstand både til tog og T-bane på Oslo sentralstasjon og til Stortinget T-banestasjon. Det er også korte gangavstander til trikkeruter i Storgata og Grensen / Pilestredet. Det går bussruter i Storgata, i Akersgata og på Ring 1, men ellers ikke gjennom regjeringskvartalet.



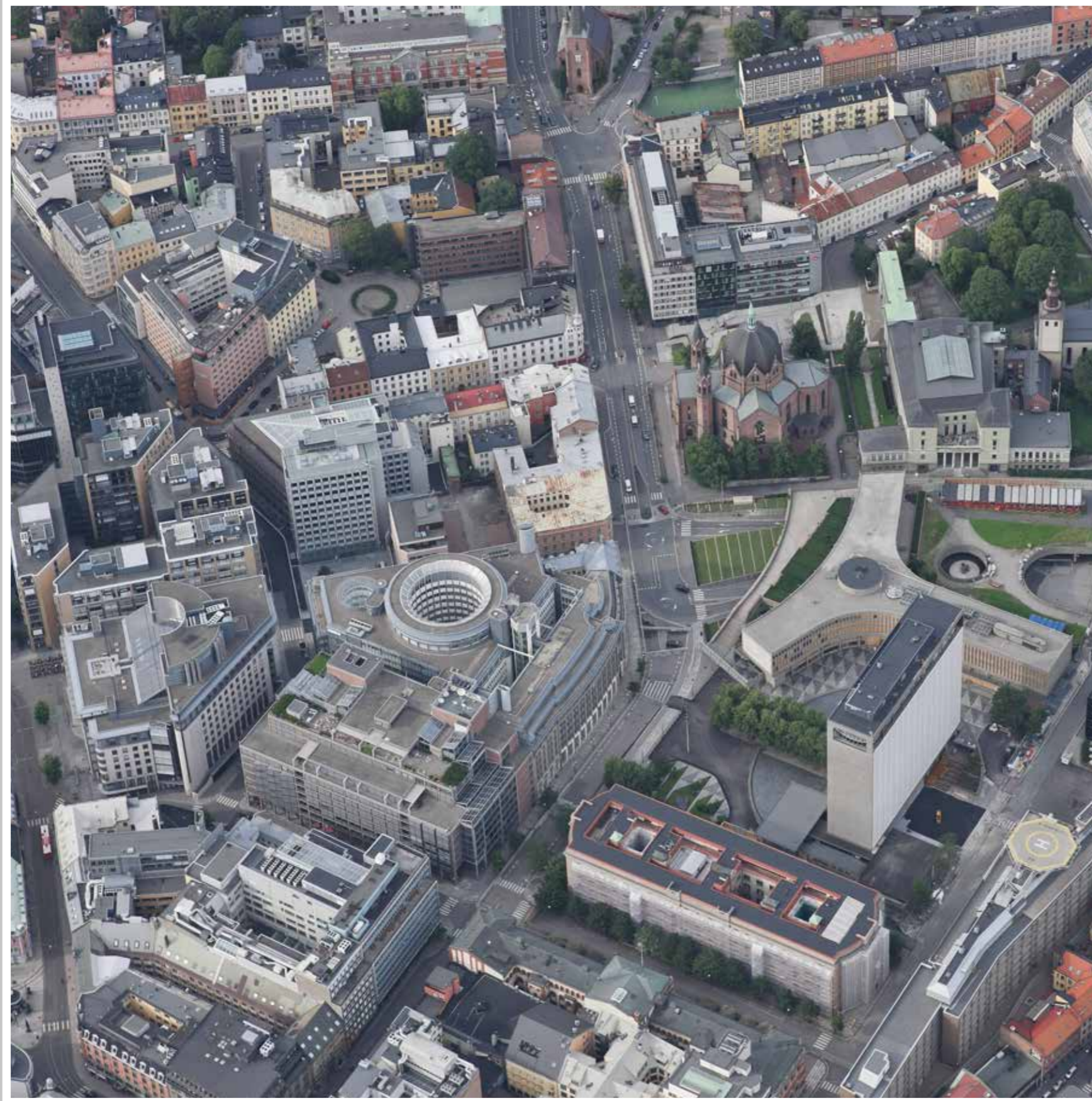
*Illustrasjonen viser studieområdet med eksisterende regjeringsbygg som skal bevares.*



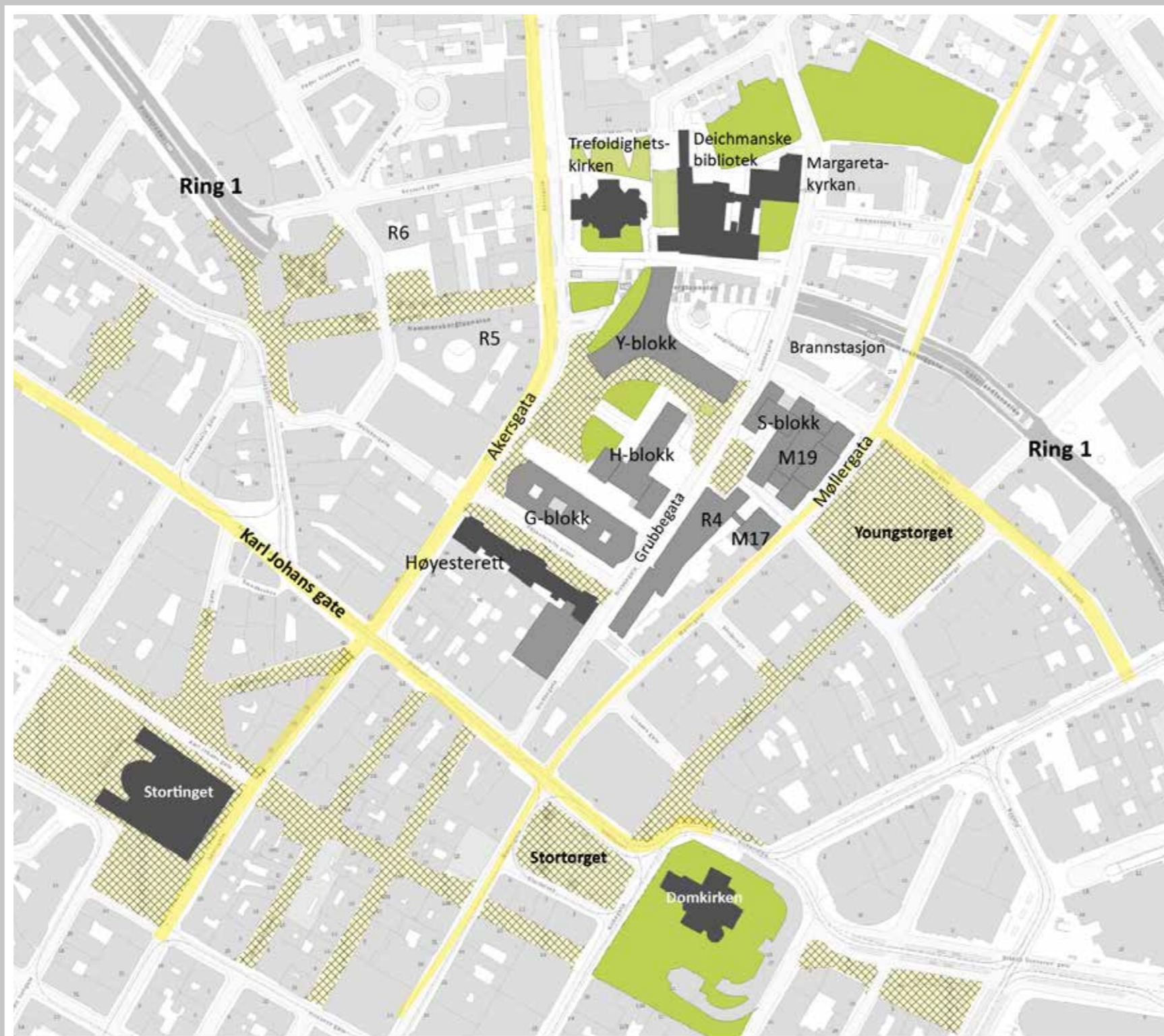
*Studieområdet  
sett fra nord*



*Studieområdet  
sett fra øst*



*Studieområdet  
sett fra syd*



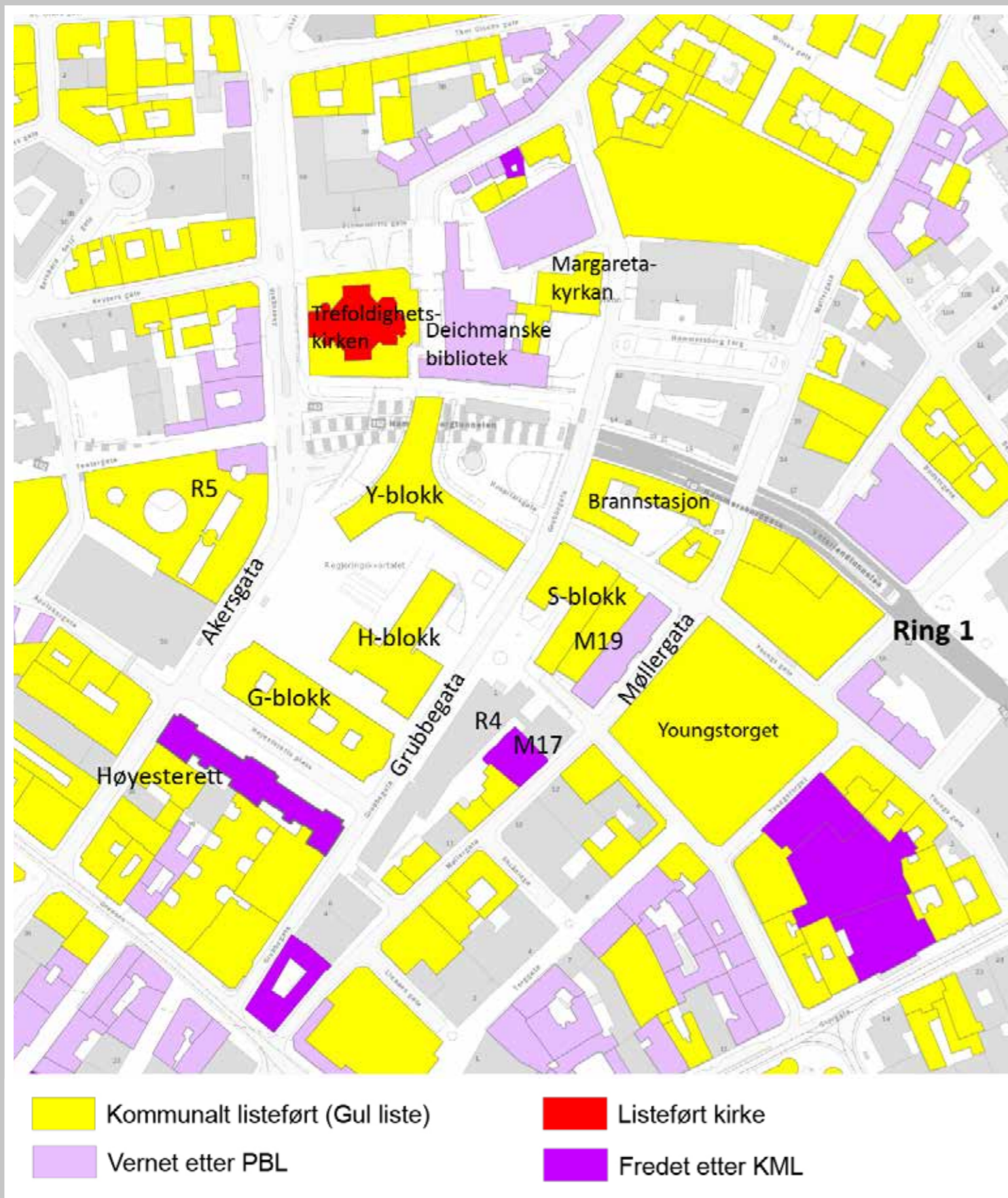
- Park / Grønt
- Viktig forbindelse
- Bilfritt byrom / gate

*Illustrasjonen viser eksisterende bystruktur i og omkring studieområdet, med plasser og byrom, grøntarealer og viktige forbindelser.*

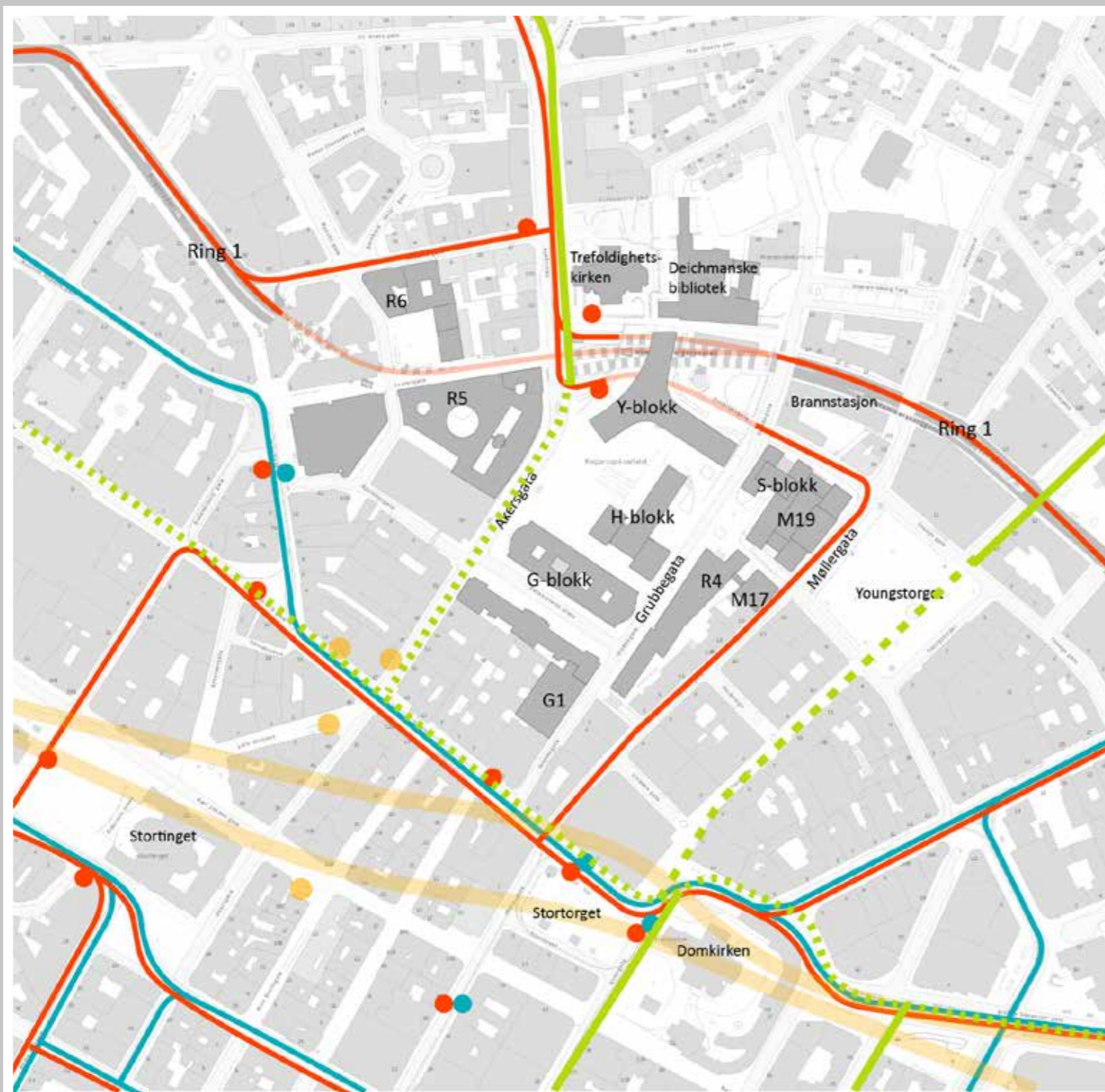




*Illustrasjonen viser program på bakkeplan i og omkring studieområdet.*



*Illustrasjonen viser verneverdi på bebyggelsen i og omkring studieområdet. For ytterligere beskrivelse av vernestatus, se vedlagt fagnotat om kulturminnevern.*



- Trikk
- Buss
- T-bane
- Hovedtrasé sykkel
- Sykkel i kjørevei
- Sykkel i gågate

Illustrasjonen viser dagens trafikk situasjon i området, med kollektivtrafikk og sykkeltraseer.

## 4.2. DEPARTEMENTER OG FUNKSJONER

En viktig overordnet beslutning er at det skal etableres ett samlet regjeringskvartal med statsministerens kontor og alle departementene, bortsett fra Forsvarsdepartementet, innenfor området som er beskrevet i Konsept øst. En viktig drøfting i parallelloppdragene blir dermed hvordan man gjennom den fysiske organiseringen best legger til rette for et effektivt departementsfellesskap.

Etter 22. juli 2011 har flere av departementene flyttet ut av regjeringsbygningene og er spredt på flere lokasjoner i Oslo. Dette medfører betydelige ekstrakostnader knyttet til leie av bygninger, transport og logistikk, samt utfordringer for samhandlingen mellom departementene i deres daglige virke. I regjeringens beslutning er det derfor lagt vekt på å få belyst mulighetene for en etappevis utvikling med en gradvis innflytting. Denne muligheten ønskes beskrevet og belyst i parallelloppdraget.

Regjeringen består i dag av følgende departementer, men departementsstrukturen kan endres for hvert regjeringsskifte;

- Statsministerens kontor
- Arbeids- og sosialdepartementet
- Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
- Finansdepartementet
- Forsvarsdepartementet (skal ikke inn i det nye regjeringskvartalet)
- Helse- og omsorgsdepartementet
- Justis- og beredskapsdepartementet
- Klima- og miljødepartementet
- Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Kulturdepartementet
- Kunnskapsdepartementet
- Landbruks- og matdepartementet
- Nærings- og fiskeridepartementet
- Olje- og energidepartementet
- Samferdselsdepartementet
- Utenriksdepartementet

I tillegg kommer Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon (DSS)

## 4.3. FØRINGER OG TEMAOMRÅDER

Hovedoppgaven i parallelloppdraget er å vise det overordnede byplangrepet for Nytt regjeringskvartal, hvor regjeringens beslutning utgjør de overordnede rammebetingelser og målsetninger. Den legger opp til ett samlet regjeringskvartal med gode kontorarealer som gir mulighet for fleksibilitet og intern samhandling mellom departementene. Regjeringskvartalet skal være del av et levende byområde med høy kvalitet på offentlig rom, og fremstå som åpent og inviterende for publikum og besøkende.

I tillegg er det for følgende temaområder tatt ut noen hovedpunkter som teamene kan bruke som grunnlag for sine løsninger på oppdraget:

- Trafikk og transport
- Logistikk
- Kulturminnevern
- Miljø
- Sikkerhet
- Brann
- Funksjonalitet og gjennomførbarhet

Disse temaområdene gjenspeiler temaene for evaluering, og blir ytterligere redegjort for i de vedlagte fagnotatene.

## **TRAFIKK OG TRANSPORT**

I tilbudsinvitasjonen er følgende punkter omtalt som tema det forventes at oppdragene totalt sett skal gi forslag til prinsipper og hovedgrep for:

- Gangsoner
- Sykkeltransport og sykkelparkering
- Kollektivbetjening
- Forholdet til Ring 1
- Overordnet trafikksystem
- Parkering

Det gis her en kort omtale noen punkter spesielt, men vises ellers til fagnotatet som omhandler trafikk og transport.

### ***Forholdet til Ring 1***

Ring 1 med tilhørende ramper og Hospitalsgata utgjør en spesiell utfordring for utbyggingen av nytt regjeringskvartal. Dette temaet er ansett som så viktig at det ønskes belyst i to ulike løsninger gjennom alle fasene av utbyggingen (dette er nærmere omtalt i oppgavebeskrivelsen i pkt 3):

- Ring 1 forblir uforandret i sin helhet, med eksisterende lokk, ramper og avkjøringer
- Ring 1 legges under lokk mellom Akersgata og Møllergata og av- og påkjøringsramper til Akersgata samt Hospitalsgata fjernes.

Ring 1 har funksjon som kollektivtrase for regionale bussruter og koblingen til dette må belyses i alle alternativene. I tillegg bør problemstilling angående adkomst til Sentrum P-hus belyses.

### ***Løsninger for gateveinett og kollektivbetjening***

For Møllergata og Akersgata må det belyses hvordan ulike sikkerhetsavstander påvirker mulighetene for bebyggelse, og på bakgrunn av dette må det vurderes om trafikkregulering av disse gatene gir gevinster for arealbruk og sikkerhet. Akersgata forbi regjeringskvartalet skal prioriteres for gange, syklende og kollektivtrafikk.

### ***Gang- og sykkeltransport***

Området skal være åpent og tilgjengelig for gående og syklende og gode løsninger som viser hvordan dette kan gjennomføres vil være en viktig del av oppdraget.

## **LOGISTIKK**

Logistikk omhandler både personstrømmer og varestrømmer og deres bevegelser inn i, ut av og innad i regjeringskvartalet. I denne fasen gjelder det å finne løsninger som ivaretar følgende hensyn:

- Regjeringskvartalets tilknytning til omkringliggende by og transportnettverk ved lokalisering av innganger, varemottak og avfallshåndtering.
- Organisering av hvordan personer og varer tas imot og slippes inn i sikrede soner.

Det bør etterstrebes løsninger som i størst mulig grad begrenser biltrafikk på uteområdene i regjeringskvartalet.

*For ytterligere beskrivelse av dagens logistiksituasjon for RKV henvises det til fagnotat logistikk som vedlagt.*

## KULTURMINNEVERN

I parallelloppdragene vil følgende forhold være nødvendige å ta hensyn til ut ifra et kulturminnefaglig perspektiv:

- Den verneverdige bebyggelsen i studieområdet
- Den verneverdige bebyggelsen i nær tilknytning, men utenfor studieområdet
- Bystruktur og kulturmiljø
- Kunst

### *Den verneverdige bebyggelsen i og i tilknytning til studieområdet*

Kulturminnene som berøres representerer stort spenn i historie, arkitektur og identitet. Bygningene må derfor behandles på egne premisser. Løsninger må forene hensyn både til viktige enkeltbygninger, og til de relasjoner som skapes gjennom et nytt plangrep.

De monumentale regjeringsbygningene som bevares har arkitektoniske og historiske forutsetninger for eksponering og dominans i bybildet.

Hvordan Høyblokka, G-blokka, M 19 og andre verneverdige bygninger i og inntil området kan bidra til å skape gode bykvaliteter i regjeringskvartalet og den omkringliggende byen blir et viktig tema.

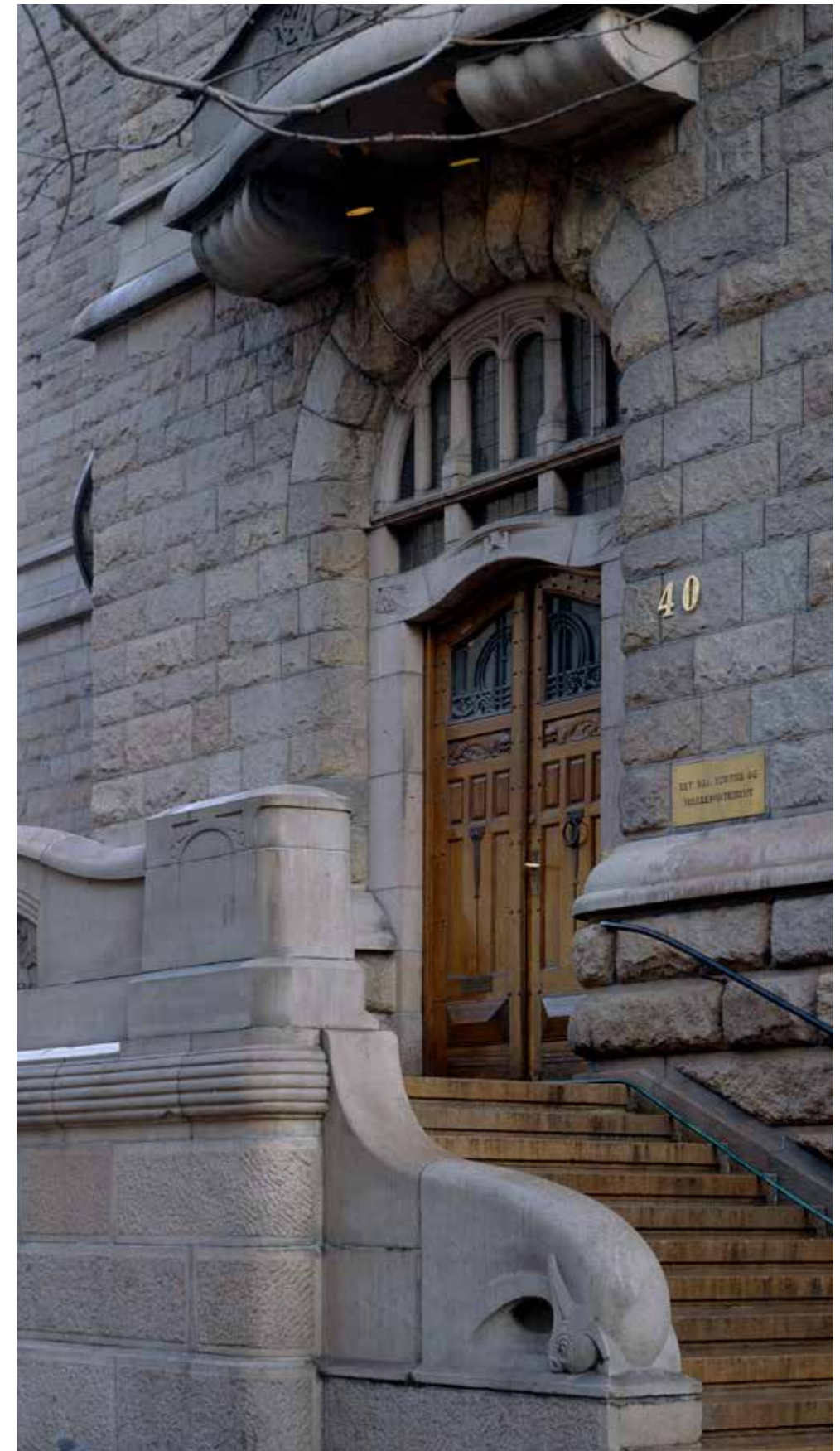
Den omkringliggende verneverdige bebyggelsen forutsettes vurdert med tanke på hvordan plangrep og utforming av ny bebyggelse forholder seg til disse. Spesielt gjelder dette Deichmanske bibliotek, som skal tilrettelegges for ny bruk når biblioteket flytter til Bjørvika. Andre sentrale bygninger er Trefoldighetskirken, Margareta kyrkan og Høyesterett.

### *Bystruktur og kulturmiljø*

Teamene skal belyse hvordan plangrepet som foreslås påvirker kulturmiljøet visuelt, bruken av, og tålegrensene til verneverdige enkeltbygninger og kulturmiljøer.

### *Kunst*

Oppdragene skal komme med forslag til hvordan Picasso-kunsten knyttet til Y-blokka kan tas vare på og gjenbrukes i et nytt regjeringskvartal. Picasso-kunsten bør primært kunne være allment tilgjengelig.



## **MILJØ**

Miljøambisjonsnivå og konkrete mål er ikke fastsatt, men det er et uttalt mål at regjeringskvartalet skal holde en høy miljøstandard og være en del av det fremtidige norske lavutslipps- og nullutslippssamfunnet, dvs. nær klimagassnøytrale bygninger. I denne fasen av arbeidet er det i første rekke tre miljøtemaer som gir føringer for løsningsforslagene:

- Energieffektive bygninger basert på materialer som medfører minst mulig miljøbelastning og som benytter fornybar energiforsyning og egenproduksjon.
- Lokalklimatisk komfort med sikker overvannshåndtering og blå og grønne kvaliteter.
- Klima- og miljøeffektive transportformer.

### ***Energieffektive bygninger basert på materialer som medfører minst mulig miljøbelastning og som benytter fornybar energiforsyning og egenproduksjon***

Lavutslippsbygning eller nær klimagassnøytrale bygninger kan oppnås ved høy energieffektivitet, klimavennlige materialer og hvor både sentral og lokal energiforsyning er basert på stor grad av fornybar energi. Regjeringskvartalet skal ha bygninger med energibehov tilsvarende

passivhusnivå med gode dagslysforhold. Det skal tilstrebese valg av materialer som i den gitte bygningskonteksten og over levetiden, gir lavest mulig klimagassutslipp og andre miljøbelastninger. Passivhusnivå for nybygg eller nær passivhus for eksisterende bygninger krever bygningsformer som er godt avstemt i høyde, bredde og mellomrom. Lave formfaktorer, dvs. forholdet mellom overflaten av klimaskjerm og volum, gir lavt energibehov.

Det må avsettes tilstrekkelig arealer til både sentral og lokal energiforsyning samt ventilasjons- og kuldeanlegg basert på vannbårne systemer med termisk energiproduksjon og -forsyning.

Med egenproduksjon menes mulighetene for å utnytte solenergi til elektrisitetsproduksjon, og eventuelle andre lokale energikilder som grunnlag for elektrisitetsproduksjon. Bygningens orientering og form med innbyrdes plassering og i forhold til eksisterende bebyggelse samt høyder og utforming av tak og fasader, har stor betydning for potensialet til energiproduksjon på bygningene. Teamene skal vurdere alternativer der man optimaliserer energiproduksjon på bygningenes tak og fasader samt utnytter eventuelle muligheter i byrom og på infrastruktur.

### ***Lokalklimatisk komfort med sikker overvannshåndtering og blå og grønne kvaliteter***

Både dagens klima og et klima i endring stiller krav til utforming og plassering av bygninger, torg og møteplasser slik at det oppnås god lokalklimatisk komfort med hensyn til vind, nedbør, sol, støy og luftkvalitet.

Med overvannshåndtering menes løsninger som tar hensyn til ordinære- og ekstremnedbørs-situasjoner. Det må sørges for at det er tilstrekkelige volumer, arealer og permeable flater på eller omkring bygningene til å håndtere dette. Teamene skal forslå plan- og byutviklingsgrep som kombinerer hensynet til sikkerhet, lokalklimatisk komfort, overvannshåndtering og som tilfører området blå og grønne kvaliteter.

### ***Klima- og miljøeffektive transportformer***

De mest klima- og miljøeffektive transportere er de som ikke utføres, samtidig er det nødvendig med transport både internt og eksternt i et nytt regjeringskvartal. Parallelloppdragene skal finne fram til løsninger der det er avsatt tilstrekkelig med arealer til effektive, gode og sikre gangsoner og sykkelsoner. Sikre sykkelparkeringsplasser må være en del av løsningsforslagene og teamene skal søke løsninger som gir korte gangavstander til holdeplasser for både regionalt og lokalt kollektivsystem.

## SIKKERHET

I arbeidet med paralleloppdragene skal følgende søkes ivare tatt med tanke på sikkerhet:

- Avstand fra offentlig tilgjengelig kjørbare vei til bygninger
- Organisering av bebyggelsesstruktur
- Plassering av post- og varemottak og sentrale resepsjoner

### **Avstand fra offentlig tilgjengelig kjørbare vei til bygninger.**

Det skal skapes størst mulig avstand fra offentlig tilgjengelig kjørbare vei og parkeringsplasser til departementsbygninger i studieområdet. Dette skal bidra til økt sikkerhet samt å skape byrom med tilgang for gående og syklende. I det utleverte underlaget er det illustrert soner med henholdsvis 10, 20, 30 og 40 meters avstand fra offentlig tilgjengelige kjørbare veier. Teamene skal i sine besvarelser oppgi antall kvadratmeter bygningsmasse (BTA) som er vist innenfor de enkelte sonene.

Det skal ikke bygges bygninger over veier eller tunneler i studieområdet. Dekke over veitrasé i tunnel kan benyttes til for eksempel grønndrag, plassrom eller annen funksjon med karakter av sporadisk opphold.

Det skal være fysiske skiller mellom offentlig tilgjengelige kjørbare veier og studieområdet. Skiller kan være landskapsmessige grep eller spesifikke kjøretøyhindre. Skiller mellom

gående og kjørbare vei skal utformes med en menneskelig skala. Skillet skal virke som barriere for kjøretøy, ikke for gående eller syklende. Det skal være mulig punktvis å komme inn i studieområdet for utrykningskjøretøy og kjøretøy med spesiell tillatelse.

Eventuelle parkeringskjellere skal ikke ligge under bygninger.

Møllergata og Akersgata bør kun være tilgjengelig for mindre kjøretøy, maksimalt varebil. Større autoriserte kjøretøy kan gis tilgang til gateløpene.

### **Organisering av bebyggelsesstruktur.**

I tillegg til plassen mellom Høyblokka og Akersgata som forutsettes bevart, bør det etableres sentrale plassrom i studieområdet som er skjermet fra offentlig tilgjengelige kjørbare veier med bygninger.

Plassrommene i studieområdet tilrettelegges for gående og syklende.

Det kan plasseres publikumsrettede funksjoner innen studieområdet.

Regjeringskvartalet utformes slik at en uønsket hendelse (brann, terroranslag e.l.) som skader en del av anlegget ikke

skal være til hinder for at virksomheten i øvrige deler av regjeringskvartalet kan videreføres.

### **Plassering av post- og varemottak og sentrale resepsjoner.**

Det skal foreslås plassering av sentralt post- og varemottak separert fra øvrige departementsbygninger, og knyttet til eksisterende vegnett. Plassering av funksjon skal vurderes for alle typer av inn- og uttransport av varer, herunder også avfallshåndtering, som skal håndteres i randsonen av studieområdet.

Det skal tas stilling til plassering av sentral(e) resepsjon(er) og disse bør fortrinnsvis ligge utenfor bygningsvolumene i studieområdet. Resepsjoner som er åpne for publikum skal plasseres utenfor de øvrige bygningsvolumene i studieområdet. Innganger for ansatte og besøkende bør separeres. Resepsjonene skal ha kapasitet til å håndtere et stort antall besøkende hver dag.



## **BRANN**

I denne fasen er det i hovedsak følgende tema som kan være førende for løsningsforslagene når det gjelder brannsikring:

- Avstand mellom bygninger
- Brannvesenets tilkomst til bygninger

### **Avstand mellom bygninger**

Fasade som ligger nærmere enn 8 meter til nabobygg (dvs bygninger utenfor studieområdet) må normalt oppføres som brannvegg, noe som er i hovedsak lite forenlig med ønsker om vinduer og lysinnslipp.

Innenfor regjeringskvartalet skal bygninger deles inn i brannseksjoner for å begrense økonomiske og materielle tap. Bygninger med innbyrdes avstand på over 8 meter kan normalt regnes som ulike brannseksjoner uten ytterligere tiltak. Bygninger med innbyrdes avstand mindre enn 8 meter skal enten inngå i samme brannseksjon, eller deles opp i brannseksjoner. Normalt er maks tillatt areal per etasje i en brannseksjon 10 000 m<sup>2</sup> når byggene fullsprinkles.

### **Brann- og redningsetatens tilkomst til bygning**

Brann- og redningsetaten skal normalt ha kjøreveier helt frem til alle bygninger og tilgang til slokkevann slik at alle innganger/fasader kan nås.

For bygninger med inntil 8 etasjer skal det tilrettelegges for oppstillingsplasser for brannvesenets stigebil slik at alle etasjer nås. Slike oppstillingsplasser er relativt plasskrevende, og de bør hensynstas tidlig i planleggingsarbeidet.

## **FUNKSJONALITET OG GJENNOMFØRBARHET**

Når det gjelder funksjoner og program, er det i hovedsak følgende hensyn som skal belyses i løsningsalternativene:

- Prinsipper for fordeling og plassering av fellesfunksjoner. Fellesfunksjoner dubleres kun der det er dokumentert særskilt behov (kantine, resepsjon, møteromsenter, presserom etc.).
- Det skal på overordnet nivå angis prinsipper for fordeling av innganger. Herunder en eller flere hovedinnganger, personalinnganger, varelevering etc.

- Forslagene må være fleksible for endring i departementsstrukturen, og vise muligheter for interne forbindelser og samhandling.
- Planfasen vil overlape direkte med prosjektering, og forslagene må være realiserbare. Det skal foreslås utbyggingfaser og -rekkefølge innenfor de ulike delområdene.

## **4.4. FAGNOTATER**

Det er utarbeidet utdypende fagnotater som vedlegg til programmet. De er ment å danne det faglige grunnlaget for paralleloppdraget på de mest aktuelle temaområdene, men beskriver til dels forhold som går ut over paralleloppdragets detaljeringsnivå. Det er utarbeidet fagnotater innenfor følgende fagområder:

- Trafikk
- Logistikk
- Kulturminnevern
- Miljø
- Sikkerhet
- Brann
- Teknisk infrastruktur

#### **4.5. GRUNNLAGSDOKUMENTER**

Hvert team får utlevert et digitalt sett med utvalgte grunnlagsdokumenter som er gjennomgått og sortert etter kategori. Grunnlaget består i hovedsak av tidligere utførte utredninger, KVV-dokument, KS1-rapport, nasjonale og kommunale rammer for området, informasjon om infrastruktur, trafikk, miljø- og sikkerhetskrav samt temakart og geodata.

Grunnlagsdokumentene er inndelt i følgende kategorier:

##### ***A. Byggherrens grunnlagsdokumenter:***

Dokumenter som er utarbeidet i forbindelse med planleggingen av det nye regjeringskvartalet, og utarbeidet av departementet, Statsbygg eller på bestilling fra disse.

##### ***B. Andre grunnlagsdokumenter:***

Dokumenter utarbeidet av offentlige instanser i forbindelse med planleggingen av det nye regjeringskvartalet

##### ***C. Nasjonale planer, mål og retningslinjer***

***D. Kommunale planer og føringer utarbeidet uavhengig av det nye regjeringskvartalet, men som kan ha betydning for planleggingen***

##### ***E. Eksterne rapporter og dokumenter:***

Dokumenter og presentasjoner utarbeidet av eksterne og utenlandske institusjoner, men med direkte relevans for det nye regjeringskvartalet

##### ***F. Tidligere utredninger, rapporter og planer:***

Planer for regjeringskvartalet som er utarbeidet før 22.7.2010

##### ***G. Kart/Temakart, GIS-informasjon og geotekniske data mm.***

## 5. PROSESSEN VIDERE

### 5.1. TIDSPLAN

- Kontraktingåelse med teamene: 18. desember 2014
- Oppdragsperiode: frem til 25. mars 2015.
- Oppstartsseminar: 7. og 8. januar 2015
- Midtveisseminar: 10. og 11. februar 2015
- Avslutningsseminar 11. og 12. mars
- Innlevering av parallelloppdrag: 25. mars 2015
- Utstillingsperiode: åpning 13. april 2015, varighet ca. 4 uker
- Evaluering: avsluttes 8. mai 2015

### 5.2. ARBEIDSPROGRAM

#### OPPSTARTSSEMINAR 7. OG 8. JANUAR 2015

Oppstartseminaret gir introduksjon til de viktigste problemstillingene som parallelloppdragene skal løse, og gir deltagerne nødvendig informasjon og bakgrunnsmateriale for å gjennomføre parallelloppdragene.

Det gjennomføres evt. en befaring i studieområdet med teamene.

#### ARBEIDSFASE 1

Teamene gjennomfører og utarbeider alternative konsept for helhetsgrep som ivaretar mål fastsatt i programmet og som svarer til oppgavebeskrivelsen.

#### MIDTVEISSEMINAR 10. OG 11. FEBRUAR 2015

Ved midtveisseminaret skal arbeidet utført i arbeidsfase 1 presenteres, og alternativene legges frem for diskusjon. Seminaret skal bidra til å konkretisere og detaljere føringene for den neste arbeidsfasen. I løpet av seminaret vil evalueringskomiteen gi tilbakemeldinger og føringar for teamenes videre arbeid.

#### ARBEIDSFASE 2

Hovedgrepene videreutvikles og konkretiseres, basert på tilbakemeldingene under midtveisseminaret.

#### AVSLUTNINGSEMINAR 11. OG 12. MARS 2015

Forslagene er på dette tidspunktet i hovedsak ferdige, og presenteres for oppdragsgiver, evalueringsgruppe og de andre teamene.

#### ARBEIDSFASE 3

Det legges inn en siste slutfase på to uker for å tilpasse de endelig forslagene før de skal stilles ut og legges frem for offentligheten.

#### UTSTILLINGSÅPNING 13. APRIL 2015

På utstillingen presenteres teamenes ferdigstilte arbeid. I løpet av utstillingsperioden vil det bli et offentlig arrangement. Det må påregnes at det kan bli aktuelt med 2-3 presentasjoner for spesielle målgrupper.

### 5.3. EVALUERINGSKOMITÉ

Evalueringskomitéen er oppnevnt av Statsbygg i samråd med KMD. Komitéen har mandat til å evaluere forslagene i henhold til programmet. Komitéen deltar ved oppstart-, midtveis og sluttseminar og bidrar med innspill og evaluering ved de to arbeidsfasenes slutt. Komitéen utarbeider en sluttrapport når sluttseminaret er avholdt, hvor fordeler og ulemper ved de ulike forslagene presenteres og drøftes, samt hvordan gode idéer kan videreføres i reguleringsplanen.

**Leder av komiteen:**

Prof. Jens Kvorning

**Byplan/Arkitektur**

Prof. Karl Otto Ellefsen (AHO)

**Byplan/Arkitektur**

Stadsarkitekt Karolina Keyzer  
(Stockholm kommune)

**Prosjekteier:**

Bjørne Grimsrud (Statsbygg)

**Trafikk/transport:**

Sidsel Sandelien (SVV)

**Kulturminner/-miljøer:**

Nils Marstein (RA/MKD)

**Sikkerhet:**

Marius Botten (Forsvarsbygg)

**Klima og miljø:**

Katharina Th. Bramslev

**NAL oppnevnt medlem:**

Are Telje

**NLA oppnevnt medlem:**

Prof. Jeppe Aagaard Andersen  
(AHO)

### 5.4. FAGGRUPPER

Det etableres faggrupper, tilsvarende jurystøttegrupper, som skal bistå evalueringskomitéen med fagutredninger og evalueringsgrunnlag. De faglige støttegruppene skal også sikre en effektiv og målrettet overgang fra parallelloppdragene til reguleringsplanen med tilhørende konsekvensutredning. Faggruppene bemannes med ressurser fra konsulentgruppen Team Nordic, Forsvarsbygg og Statsbyggs egne fagressurser. Følgende grupper etableres:

1. Byplan og arkitektur
2. Landskap og byrom
3. Trafikk og logistikk
4. Sikkerhet
5. Miljø
6. Kulturminnevern
7. Gjennomførbarhet
8. Økonomi



**STATSBYGG**  
**ADRESSE** P.b. 8106 Dep. N-0032 Oslo  
**BESØKSADRESSE** Biskop Gunnerus' gate 6 (Byporten) 0155 Oslo

**TLF.** 815 55 045  
**NETT** statsbygg.no

